

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. Vtrum accide[n]s spirituale possit educi de potentia subiecti corporei,
aut accidens corporeum de potentia subiecti spiritualis.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Respondeo concedendo totum, sed non est contra conclusionem, quæ non negat, nisi modum absolutum; illa autem dependentia est de modis relatiuis.

Respondeo secundò distinguendo consequens: absque modo quo reciperet suum esse à causa efficiente formaliter, concedo, absque alio modo, nego; loquimur autem in conclusione de alio modo, non de illo.

CONCLUSIO IV.

16. *Esse actum in subiecto inhesionis est de essentia accidentis relatiui predicamentalis.* Hæc videtur mihi Scoti supra, & est communior inter Scotistas.

*Probat*ur, quia implicat contradictionem, relationem predicamentalem siue intrinsecam, siue extrinsecam aduenientem posse esse absque eo, quod in sit subiecto, illud determinando ac referendo ad terminum; & præterea nihil impedit quo minus illa in hæsiō actualis, seu potius formalitas, à qua habet in hære actualiter, sit de essentia eius.

Confirmatur, quia formalitas, à qua habet relatio respicere terminum, est de eius essentia: ergo & formalitas à qua habet respicere fundamentum; tam enim essentiale est relationi determinare fundamentum actu, quam actu referre ad terminum. Itaque in relatione ut sic sunt considerabiles duæ formalitates: prima est formalitas accidentis ut sic, & ab hac non habet esse actu in subiecto, neque etiam non esse, positive loquendo; sed bene habet aptitudinem fundamentalem, secundam quam exigit esse connaturaliter in subiecto: secunda formalitas in ipso considerabilis est formalitas talis, qua constituitur in esse accidentis relatiui, & ab hac habet formaliter & essentialiter esse in subiecto, & ipsum referre ad terminum, propter fundamenta præmissa.

QVÆSTIO II.

Utrum accidens spirituale possit educi de potentia subiecti corporei, aut accidens corporeum de potentia subiecti spiritualis.

17. **E**duci de potentia subiecti est produci in ipso subiecto cum dependentia ab ipso in subiecto tanquam à causa influente realiter in rem illam, quæ dicitur educi: quod magis intelligitur ex dicendis in Physica.

CONCLUSIO I.

Accidens spirituale nequit educi de potentia subiecti corporei naturaliter, aut subiectari in ipso. Hæc est communis.

*Probat*ur primò, quia non est proportio sufficiens inter subiectum corporeum & accidens spirituale, ut hoc possit educi ex potentia illius, & subiectari in ipso: ergo non potest id fieri naturaliter. Hæc probatio non sufficit, quia quamuis antecedens à parte rei sit verum, tamen non est notum ex terminis, sed omnino æque obsecrum, ac conclusio inde deducta; & quicumque negaret conclusionem, negaret illud antecedens: vnde vel perit principium hac probatione, vel obsecrum per æque obsecrum probatur, quod est vitium notabile probationis.

Confirmatur, quia anima rationalis est spiritualis, & tamen habet proportionem sufficientem ut sit in subiecto corporeo: ergo spiritualitas accidentis non impedit quo minus possit esse in subiecto corporeo.

Dices, non esse eandem rationem de accidente spirituali, & anima, quia accidens educitur è potentia subiecti sui, & non creatur in illo; anima vero non educitur ex potentia corporis, sed creatur in ipso; vnde quamuis corporeum possit habere proportionem sufficientem ad recipiendam animam spirituales, non tamen deberet habere proportionem sufficientem ad causandum materialiter formam accidentalem spirituales & consequenter deberet non habere proportionem sufficientem ad recipiendum accidens spirituale, quod non recipitur naturaliter nisi in subiecto, è cuius potentia educitur, & à quo dependet materialiter.

18. *Contra primò*, quia ex hac di paritate non sequitur quin aliquod accidens, quod naturaliter peteret creari; sicut petit anima, possit poni in subiecto corporeo, quemadmodum ponitur anima; vnde ad probandum conclu-

sionem deberet præter dictam probationem ostendi, quod nullum accidens naturaliter producibile perat creati.

Secundò & principaliter contra facit, quod maneat adhuc probandum, nullum corporeum posse habere sufficientem proportionem ad causandum materialiter aliquam formam spirituales: quod si hoc non probetur, prædicta disparitas nihil facit ad rem, & virgeri potest contra eam hoc modo: Aliquid corporeum potest habere sufficientem proportionem ad recipiendum aliquod spirituale substantiale ex natura sua creabile: ergo aliquod corporeum potest habere proportionem sufficientem ad causandum materialiter aliquam formam spirituales accidentalem, quæ ex natura sua non est creabilis, sed educibilis ex potentia subiecti; & si negetur consequentia, petenda est disparitas.

19. *Probari solet secundò* conclusio, quia sicut connaturale est omni accidenti corporeo esse extensum, & consequenter habere subiectum extensum, ut dicemus conclusione sequenti; ita connaturale est omni accidenti spirituali esse inextensum: ergo nequit naturaliter accidens spirituale poni in subiecto corporeo, quia omne corporeum subiectum, in quo poneretur, est extensum.

Confirmatur, quia naturaliter bene colligitur accidens esse corporeum ex eo, quod subiectetur in subiecto corporeo, & esse spirituale ex eo quod subiectetur in subiecto spirituali: ergo spirituale accidens nequit naturaliter esse in subiecto corporeo.

Hæc probatio etiam per se non sufficit, quia posset negari antecedens, & dari pro instantia, quod quemadmodum licet omnis forma substantialis corporea perat subiectum extensum, non tamen omnis forma substantialis spiritualis perit subiectum inextensum, ut patet de anima rationali: ita licet omnis forma accidentalis corporea peteret subiectum extensum, non tamen dicendum esset quod omnis forma accidentalis spiritualis peteret subiectum inextensum.

Ad confirmationem dici posset, nisi alia aliqua ratio afferatur, eam collectionem non esse bonam, aut talem gratis id admitti, ac dici, & instari potest ut supra, quod quemadmodum non bene colligitur forma substantialis esse corporea ex eo, quod sit in subiecto corporeo, ita etiam non bene colligeretur formam accidentalem non esse spirituales, aut esse corpoream ex eo quod subiectetur in subiecto corporeo.

20. *Probat*ur ergo melius conclusio, quia non potest assignari, quamam causa naturalis possit producere formam spirituales in subiecto corporeo, neque quamam formam spirituales possit naturaliter in tali subiecto produci: ergo non est dicendum, quod id fieri possit naturaliter.

Confirmatur, quia omnis forma accidentalis, quæ hætenus producta est in subiecto corporeo, quantum ad cognitionem nostram, est corporea: ergo verisimilius dicitur non produci formam vllam spirituales in tali subiecto, quia si posset produci, verisimile est, quod de facto esset producta, & quod cognosceretur esse producta ab effectu aliquo eius.

Confirmatur secundò, quia si non habuissimus principia aliqua ex quibus colligeremus quod anima rationalis sit spiritualis, diceremus quod esset corporea, quia reperitur in subiecto corporeo: ergo si non habeamus principia ad colligendum quod aliqua forma accidentalis producibilis naturaliter in subiecto corporeo sit spiritualis, debemus dicere quod nulla sic producibilis sit spiritualis; sed non habemus talia principia, ergo.

21. *Probat*ur ulterius, quia nulla forma accidentalis naturaliter producibilis creatur naturaliter: ergo omnis talis producit per educationem ex potentia subiecti, & consequenter cum dependentia à subiecto in esse & fieri. Probatur antecedens, tum quia satis communiter & probabiliter negatur à recentioribus vllam formam accidentalem creati, etiam loquendo de illis quæ sunt supernaturales in substantia (ut sunt tres virtutes habituales Theologicæ) & consequenter multo minus sic producentur accidentia naturalis ordinis; tum quia si crearetur aliqua forma accidentalis

Accidens spirituale nequit subiectari in subiecto corporeo naturaliter.

accidentalis naturaliter, aut crearetur à causa secunda, & hoc dici nequit, quia secundum omnes causa secunda nequit create naturaliter: aut crearetur à causa prima; sed nec hoc etiam dici potest, quia omnis forma accidentalis, quæ naturaliter producit in subiecto etiam à Deo, est naturalis ordinis & connaturaliter debita: ergo quandoquidem omnis talis nec producat, nec conseruetur, nisi in subiecto, debet dici quod non creetur à Deo, sed quod educatur ab ipso ex potentia istius subiecti. Itaque à primo ad vltimum sequitur, quod omnis forma accidentalis educatur naturaliter ex potentia sui subiecti, & consequenter dependeat ab ipso in fieri & conseruari: sed nulla forma spiritalis naturaliter loquendo potest sic produci dependenter à subiecto corporeo & extenso, quia si produceretur in tali subiecto, deberet esse in toto, & tota in qualibet parte subiecti, quemadmodum anima rationalis est tota in toto corpore & tota in qualibet parte corporis: ergo dependenter à toto corpore, & à qualibet parte subiecti; quandoquidem ex toto corpore, & ex qualibet parte ipsius educatur, & consequenter dependeret à qualibet determinata parte istius totius, & non dependeret, quod est contradictio. Probatur hæc vltima sequela, quia dependeret ex hypothesi, non dependeret autem, quia quamuis periret vna pars istius subiecti, quandoquidem dependeret ab altera etiam, non esset vlla ratio cur non maneret in parte manente, altera pereunte, sicut manet anima in vna parte corporis, destructa altera parte.

Fateor quidem, posse Deum producere accidens spiritalis in subiecto extenso etiam cum educatione ita, vt partialiter dependeret per se à qualibet parte istius subiecti, à toto subiecto, & ita consequenter, vt si periret vna pars istius subiecti, periret illa forma connaturaliter, nisi Deus suppleret concursum partis subiecti, quæ periret: sed non videtur iste modus esse connaturalis modus ponendi accidentis in subiecto extenso; vnde si ferret, potius deberet dici fieri supernaturaliter, quam naturaliter; si autem sic fieret, non faceret ad propositum.

22. *Confirmatur conclusio:* quia omnis forma accidentalis naturaliter producibilis in subiecto debet ipsi esse connaturalis, aut violenta, aut neutra: sed non potest ostendi quomodo accidens spiritalis posset esse violentum aut connaturale subiecto corporeo; & præterea si sit ipsi neutrum, non debet dici esse producibile naturaliter à solo Deo, quia Deus non producit naturaliter formas neutras in aliquo subiecto absque emolumento aliquo naturali vniuersi, sed nullum esset emolumentum naturale vniuersi, si ex eo, quod produceretur accidens spiritalis in aliquo subiecto, cui esset neutrum, seu cui non esset nec violentum, nec connaturale, sed secundum inclinationem; nec etiam debet dici quod produci possit ab aliqua causa secunda in tali subiecto, cui esset neutrum, propter eandem rationem, quia causæ naturales secunda non habent virtutem productiuam vllius formæ in aliquo subiecto, nisi in ordine vel ad bonum subiecti, vel suum proprium, vel vniuersi: nullum ex his bonum sequeretur ex productione formæ accidentalis spiritalis in subiecto, cui esset neutrum: ergo non est talis forma in tali subiecto producibilis à causa secunda naturali. In his autem probationibus potest fundari illud commune axioma, quod non habeat subiectum corporeum sufficientem proportionem ad subiectandum formam accidentalem spiritalis.

CONCLUSIO II.

Forma corporea nequit subiectari in subiecto spiritali naturaliter

23. *Forma accidentalis corporea non potest naturaliter subiectari in subiecto spiritali.* Hæc est communis. *Probatur:* quia nullum est experimentum, aut ratio vnde possit colligi, quod possit in tali subiectari naturaliter, nec potest assignari forma vlla, quæ in tali sit producta, nec causa, quæ eam possit in tali producere.

Probatur secundo, quia forma accidentalis corporea petit connaturaliter habere partes suas extensas, & propterea habet tales partes, quæ ad nihil deseruirent, si essent intra se inuicem: ergo nequit naturaliter habere partes suas inextensas, hoc est correspondentes eidem parti subiecti; lo-

quor autem de partibus extensionis, non de partibus intentionis: sed si poneretur in subiecto spiritali indiuisibili, de quo loquimur, haberet partes suas inextensas: ergo.

CONCLUSIO III.

24. *Accidens corporeum potest de potentia Dei absolute subiectari in subiecto spiritali; & accidens spiritalis in subiecto corporeo;* Hæc est communis contra quosdam Scotistas. *Probatur* sufficientissime quoad vtramque partem, quia debet dici posse fieri per potentiam absolutam omne id, quod non implicat contradictionem: sed non implicat contradictionem, aut accidens corporeum poni in subiecto spiritali, aut accidens spiritalis subiectari in subiecto corporeo, vt patebit soluendo implicantias, quas aduersarij solent adducere: ergo vtramque potest fieri de potentia absoluta.

Probatur secundo, quia non implicat accidens spiritalis poni in subiecto corporeo: ergo nec corporeum poni in spiritali subiecto. Consequentia patet à paritate rationis, imò fortassis à maiori ad minus, quia forte difficilius est ponere accidens spiritalis in subiecto corporeo, quam corporeum in spiritali. Probatur ergo accidens, quia vt implicaret ex ratione formæ spiritalis, vel ex ratione formæ spiritalis accidentalis: neutrum dici potest: ergo. Probatur minor: non ex ratione formæ spiritalis; quia anima rationalis est forma spiritalis, tamen ponitur in subiecto corporeo, ita vt sit tota in toto, & tota in qualibet parte: non ex ratione formæ accidentalis spiritalis, quia ex illa ratione nihil aliud habet speciale faciens ad hoc propositum, quam quod dependeat à subiecto, in esse & conseruari: sed non habet talem dependentiam tam necessario, quin Deus eam producere possit absque tali dependentia: nemo enim dubitare possit, quin posset absque vlllo subiecto producere illam, & postea eam vnire ad subiectum taliter, vt non dependeret ab illo, aut in fieri, aut in conseruari: sicut producit animam rationalem in subiecto, & licet connaturaliter peteret produci cum dependentia, sicut anima rationalis connaturaliter petit produci sine dependentia; tamen Deus non obligatur conseruare se rerum connaturali exigentiæ, alias non posset producere aquam calidam. *Deinde* etiam si deberet necessario accidens dependere à suo subiecto, posset adhuc poni in pluribus partibus subiecti, nõ quidem sic, vt dependeret totaliter & adæquate in ratione subiecti à qualibet parte ex illis, sed ita, vt ab omnibus totaliter, & à qualibet partialiter dependeret taliter, vt si vlla pars istius subiecti totalis periret, perire etiam deberet illa forma, nisi Deus, aut alia causa per actionem distinctam à priori actione conseruaret ipsam, supplendo defectum istius actionis particularis, quia dependebat ab illa parte.

25. Itaque quatuor modis possumus imaginari, quod Deus poneret formam spiritalis indiuisibilem in subiecto corporeo extenso, ita vt esset tota in toto illo subiecto & tota in qualibet parte ipsius. *Primo* sic, vt non dependeret neque in esse, neque in fieri à toto illo subiecto, neque ab vlla ipsius parte; & in hoc modo ponendi non est vlla implicancia. *Secundo* sic, vt dependeret ab aliqua parte istius totius quoad esse & conseruari totaliter & adæquate, non tamen à cæteris partibus dependeret, aut totaliter, aut partialiter, & in hoc modo etiam non est vlla implicancia. *Tertio* sic, vt ab omnibus partibus istius totius dependeret partialiter, & à nulla totaliter, sed nec in hoc etiam modo est implicancia. *Quarto* denique sic, vt à qualibet parte totius istius subiecti dependeret in ratione subiecti totaliter; & in hoc sensu implicaret idem accidens spiritalis ac indiuisibile poni in subiecto extenso secundum principia Scoti, negantis posse eundem effectum dependere à pluribus causis totalibus & adæquatis in eodem ordine; secundum vero aliorum principia, qui existimant posse rem supernaturaliter sic dependere à pluribus causis, non esset in hoc etiam modo ponendi accidens spiritalis in subiecto corporeo & extenso implicancia vlla.

Et per hoc patet ad fundamentum Scotistarum, qui propterea negant

negant accidens spirituale indivisibile posse poni in subiecto extenso, & divisibili, quia putant inde securum quod dependeret à pluribus subiectis adæquatis. Quæ sequela ex dictis pater esse neganda, si ponatur accidens tale in tali subiecto vilo ex primis tribus modi iam specificatis: sequeretur autem, si poneretur quarto modo, sed sic ipsum poni posse nos non asserimus, sed negamus.

26. *Obiicit primo* contra primam partem: nullum accidens corporeum potest subiectari in subiecto, in quo non potest subiectari quantitas, quia non est ratio cur alia accidentia corporea possint in tali subiecto subiectari, & quantitas non potest: sed quantitas nequit subiectari in subiecto spirituali: ergo nullum aliud accidens corporeum potest sic subiectari. Probatur minor, quia quantitas debet necessario habere partes extra partes; non haberet vero si poneretur in subiecto spirituali indivisibili, de quo subiecto loquimur.

Respondeo negando minorem, & ad probationem distinguo maiorem: debet habere partes extra partes entitative ita, vt vna ex illis non sit altera, concedo; ita vt vna ex illis debeat habere subiectum distinctum à subiecto alterius, aut correspondere parti loci, cui altera non correspondet, nego maiorem: & sane id assumere contra nostram conclusionem est directa petitio principij, quia est assumptio propositionis, quæ expresse negatur in conclusione.

Obiicit secundo: si Angelus v.g. posset recipere in se quantitatem & alia accidentia absoluta corporea, sequeretur quod posset calefieri, sed hoc est absurdum, ergo.

Respondeo concedendo maiorem de potentia absoluta, & negando minorem: fortassis tamen non posset calefieri ab agente creato, quia forte nullum agens creatum potest producere calorem, nisi in subiecto extenso.

Obiicit tertio: quantitas nequit subiectari in eo, cui non potest communicare suum effectum formalem: sed hunc nequit communicare Angelo, quia effectus formalis quantitatis est extendere partes sui subiecti; Angelus autem non habet partes, quæ possint extendi: ergo quantitas nequit ipsi communicare suum effectum formalem.

Respondeo negando minorem: ad cuius probationem dico, extendere partes non esse solum effectum formalem quantitatis, nec etiam necessarium effectum formalem eius sic, vt non possit esse sine illo, etiam in subiecto habente partes extensibiles; nam substantia materialis quantitas potest diuinitus redigi ad punctum, & in tali casu quantitas non extenderet actu partes eius. Itaque in proposito nostro, si quantitas poneretur in Angelo, non tribueret ipsi illum effectum extensionis, sed bene tribueret ipsi seipsam formaliter, quia ipsi met esset inhaerens.

Et si quæras, an in tali casu Angelus esset quantus. *Respondeo*, quod si nihil aliud intelligatur per Quantum, quam habens quantitatem, Angelus esset quantus in illo casu; si vero intelligatur per quantum substantia habens partes quantitative extensas, Angelus in eo casu non esset quantus, nec in hoc potest esse alia quæstio quæ de nomine.

28. *Obiicit quarto*: calor nequit subiectari in puncto quantitativo: ergo nec in Angelo, aut vlla substantia spirituali indivisibili. Probatur antecedens, quia punctum caloris sufficere & adæquate replet capacitatem puncti quantitativi: ergo nihil præterea posset in ipso recipi.

Respondeo negando antecedens loquendo de potentia absoluta, & ad probationem distinguo antecedens: capacitatem naturalem ita, vt naturaliter nihil præterea recipere possit caloris, concedo antecedens; capacitatem obedientialem ita, vt nihil præterea supernaturaliter recipere possit, nego antecedens.

Obiicit quinto contra secundam partem: si forma spiritualis posset esse in subiecto corporeo, lapis posset recipere visionem & amorem beatificum, & sic posset beatificari: sed hoc est absurdum: ergo & illud vnde sequitur.

Respondeo negando secundam sequelam, quia quamuis visio beatifica, & amor beatificus reciperentur in lapide, non beatificaretur lapis, sicut nec intelligeret, nec amaret; neque enim visio & amor ille habent beatificare formaliter, & immediate alia subiecta, quam intellectum, & voluntatem; cuius ratio dabitur in libris de Anima, quans

do ostenderet quod lapis non intelligeret, etiamsi intellecto poneretur in ipso.

Aduertendum autem hic, quod non admittam absolute visionem posse poni in lapide: quia quamuis forma spiritualis aliqua posset poni in subiecto corporeo, non sequeretur necessario quod qualiter forma posset poni in quolibet subiecto, & est in controuersia particulari, an actus vitales possint poni in alio subiecto, quam in suo proprio, nimirum in illa potentia, cuius sunt actus: quæ controuersia non facit ad præsens, sufficit enim ad conclusionem quod non repugnet alicui formæ spirituali accidentali poni in subiecto corporeo, & quod etiam non repugnet visioni poni in lapide ex ratione spiritualitatis, quamuis repugnet ipsi ex ratione vitalitatis, seu alia particulari, de quo suo loco in libris de Anima.

QVÆSTIO III.

Verum idem accidens numero possit poni in diuersis subiectis realiter æque immediate.

29. **C**ertum est idem numero accidens posse poni in diuersis numero & specie subiectis simul ita, vt in vno ex ipsis immediate subiectetur, in altero mediate, hoc est mediante illo primo subiecto; sic enim albedo ponitur de facto immediate in quantitate, & mediate seu mediante quantitate in substantia. Quæstio est ergo, vtum possit poni æque immediate in pluribus subiectis, præsertim quæ sine extra se inuicem, vt verbi gratia vna illa edo in hoc & illo pariete, vnus intellectualis habitus in hoc & illo intellectu.

Præterea certum est quod naturaliter id fieri non possit, tum quia nullum est indicium, quod ita fiat, nec potest assignari modus quo naturaliter fieri possit; tum quia colligimus de facto albedinem vnus parietis distingui numero ab albedine alterius parietis ex eo, quod ipsimet parietes distinguantur numero, & sint extra se inuicem.

Confirmatur, quia sicut vnum corpus non potest naturaliter poni in pluribus locis, ita videtur quod vna forma non possit poni naturaliter in pluribus subiectis. Solum ergo est difficultas de potentia absoluta, an scilicet per illam fieri possit vt vnum accidens numero possit poni immediate in pluribus subiectis realiter distinctis, & extra se inuicem positus.

Prima sententia est, id fieri non posse. Hæc tribuitur Scoti in 3. dist. 1. q. 2. n. 4. quem in hoc sensu intelligunt & sequuntur aliqui Scotistæ. Verba Scoti sunt: *Ita impossibile videtur vnum accidens esse in duobus subiectis, sicut vnam formam substantialem esse in duabus materiis; igitur si necessario sequitur infinitas in forma substantiali, si esset in pluribus materiis, necessario sequitur infinitas ex eo, quod vnum accidens esset in multis.*

Confirmatur ex principiis Scoti in eadem questione: vna natura nequit assumi à pluribus personis diuinis, aut esse immediate in pluribus suppositis: ergo nec vnum accidens potest esse immediate in pluribus subiectis, à paritate.

Secunda sententia magis communis est, idem numero accidens posse de potentia absoluta poni in diuersis numero subiectis.

CONCLUSIO.

30. *Hæc secunda sententia est probabilior. Probatur primo*, quia non potest assignari vlla repugnancia: sed quidquid non repugnat, potest per potentiam ordinariam vel absolutam Dei fieri, ergo &c.

Probatur secundo ex dictis conclusione præcedenti, quia accidens spirituale potest esse in pluribus partibus eiusdem subiecti extensi: ergo idem numero accidens potest esse in pluribus subiectis distinctis, etiam non vnitis inter se. Probatur consequentia, quia quod illa plura subiecta, in quibus in sit accidens, sint vnita inter se, aut faciant vnum per se integrale, aut non sint sic vnita, nihil profus facit ad rem, quantum ad potentiam absolutam, quæ sicut potest se extendere ad ponendum vnum numero accidens in pluribus partibus vnitis, ita etiam potest facere vt sit in pluribus subiectis non vnitis: sicut non solum potest ponere animam in pluribus locis continuis, sed in pluribus etiam discretis.

Quomodo Angelus potest esse quantus.

Vnum numero accidens nequit poni in pluribus subiectis, naturaliter

Vnum numero accidens potest esse in pluribus subiectis.

R. Pro